

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Informacje o Programie „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026

Gmina Miejska Biała Podlaska przystąpiła do Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026. finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej w 2026 roku. Rozpoczęcie realizacji Programu planowane jest po zawarciu umowy z Wojewodą Lubelskim w sprawie realizacji zadania.

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub
- 2) osobami niepełnosprawnymi posiadającymi:
 - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
 - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

– poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością dysponować będą czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Członkowie rodzin osób z niepełnosprawnościami i opiekunowie osób z niepełnosprawnościami, którzy uzyskali w ramach Programu usługi opieki wytchnieniowej, zwani są dalej „uczestnikami Programu.”

Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna, o których mowa w części IV ust. 1 Programu, we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą z niepełnosprawnością, która wymaga stałego wsparcia w zakresie potrzeb życia codziennego.

Aktywność zawodowa, nie wyklucza członka rodziny lub opiekuna, o których mowa w części IV ust. 1 Programu, z możliwości uzyskania usługi opieki wytchnieniowej.

O wszelkich zmianach mających wpływ na prawo i warunki korzystania z usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu (np. utrata statusu osoby z niepełnosprawnością, zmiana stopnia niepełnosprawności, korzystanie w 2026 r. z usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków z Funduszu w ramach innych programów Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zwanego dalej „Ministrem”, dotyczących usług opieki wytchnieniowej), uczestnik Programu jest obowiązany niezwłocznie poinformować gminę/powiat lub inny podmiot, o którym mowa w części V ust. 34 pkt 2 i 4, któremu

gmina/powiat zleciła realizację usług opieki wytchnieniowej lub od którego gmina/powiat nabywa usługi opieki wytchnieniowej, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia nastąpienia zmiany.

Zmiana okoliczności mających wpływ na prawo i warunki korzystania z usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu, o których mowa w części IV ust. 4 Programu, będzie skutkować zmianą przysługującego uczestnikowi Programu limitu godzin i dób usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu w ramach Programu w 2026 r. Nowy limit, z uwzględnieniem wcześniej wykorzystanych w 2026 r. godzin i dób usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu w ramach Programu bądź innych programów Ministra, będzie ustalany od dnia, w którym nastąpiły zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 4.

Na potrzeby realizacji Programu za członków rodziny osoby z niepełnosprawnością uznaje się wstępnych oraz zstępnych, krewnych w linii bocznej, małżonka, wstępnych oraz zstępnych małżonka, krewnych w linii bocznej małżonka, zięcia, synową, macochę, ojczyma oraz osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, a także osobę pozostającą w stosunku przysposobienia z osobą z niepełnosprawnością.

Na potrzeby realizacji Programu za opiekuna osoby z niepełnosprawnością uznaje się opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad osobą posiadającą orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad dzieckiem od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności (w tym opiekuna sprawującego opiekę w ramach rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka).

Usługi opieki wytchnieniowej będące przedmiotem Programu mogą być świadczone wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Gmina/powiat przyznaje usługi opieki wytchnieniowej w odniesieniu do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, mieszkających na terenie danej gminy/danego powiatu.

Gmina/powiat w pierwszej kolejności uwzględnia potrzeby:

- 1) członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, która stale przebywa w domu i nie korzysta np. z ośrodka wsparcia, z placówki pobytu całodobowego, z warsztatu terapii zajęciowej, szkoły i placówki, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881), nie uczy się lub nie studiuje,
- 2) nieaktywnych zawodowo członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, którzy mają ograniczone możliwości podejmowania aktywności zawodowej ze względu na konieczność opiekowania się osobą z niepełnosprawnością.

Gmina/powiat, przyznając usługi opieki wytchnieniowej bierze pod uwagę stan zdrowia i sytuację życiową uczestników Programu oraz osób z niepełnosprawnościami.

Gmina Miejska Biała Podlaska realizuje Program w następujących formach:

- 1) świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach **pobytu dziennego**:
 - a) za uprzednią pisemną zgodą gminy/powiatu, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością,
 - b) za uprzednią pisemną zgodą gminy/powiatu, w innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub realizatora Programu, spełniającym kryteria dostępności,

o których mowa w ustawie z dnia z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, z późn. zm.);

2) świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach **pobytu całodobowego**:

- a) za uprzednią pisemną zgodą gminy/powiatu, w innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub realizatora Programu, spełniającym kryteria dostępności, o których mowa w ustawie z dnia z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W godzinach realizacji usług opieki wytchnieniowej, finansowanych ze środków Funduszu, wobec osoby z niepełnosprawnością objętej usługą opieki wytchnieniowej **nie mogą** być świadczone inne formy pomocy usługowej, w tym:

- 1) usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
 - 2) usługi finansowane ze środków Funduszu albo finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- o ile obejmują analogiczne wsparcie, o którym mowa w części V ust. 17 Programu, finansowane ze środków publicznych.

Usługi opieki wytchnieniowej, o których mowa w części V ust. 6 pkt 1 lit. e–f oraz ust. 6 pkt 2 lit. h–i Programu, mogą być świadczone, przez osoby pełnoletnie, niebędące członkami rodziny osoby z niepełnosprawnością, opiekunami osoby z niepełnosprawnością lub osobami faktycznie zamieszkującymi razem z osobą z niepełnosprawnością, oraz:

- 1) w przypadku wskazania przez realizatora Programu:
 - a) posiadające dokument potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w następujących zawodach i specjalnościach: asystent osoby niepełnosprawnej, pielęgniarka, siostra PCK, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, pedagog, psycholog, terapeuta zajęciowy, fizjoterapeuta lub, za zgodą realizatora Programu, w innych zawodach i specjalnościach o charakterze medycznym lub opiekuńczym, lub
 - b) posiadające co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy osobom z niepełnosprawnościami, np. doświadczenie zawodowe, doświadczenie w udzielaniu wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w formie wolontariatu, oraz
- 2) w przypadku wskazania przez uczestnika Programu w Karcie zgłoszenia do Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu, zwanej dalej „Kartą zgłoszenia do Programu” są przygotowane do świadczenia usług opieki wytchnieniowej, co zostanie potwierdzone oświadczeniem uczestnika Programu.

W przypadku braku wskazania przez uczestnika Programu osoby świadczącej usługi opieki wytchnieniowej, gmina/powiat jest zobowiązana/jest zobowiązany zapewnić odpowiednio wykwalifikowaną kadrę do realizacji usług opieki wytchnieniowej, spełniającą warunki określone w części V ust. 8 pkt 1 Programu.

W przypadku, gdy usługi opieki wytchnieniowej, mają być świadczone dla członków rodziny lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad małoletnimi, w odniesieniu do osób, które mają świadczyć usługi opieki wytchnieniowej, muszą zostać spełnione warunki określone w art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802, z późn. zm.), a w przypadku usług opieki wytchnieniowej, o których mowa w części V ust. 6 pkt 1 lit. e–f, ust. 6 pkt 2 lit. h–i Programu, dodatkowo wymagana jest pisemna akceptacja osoby, która ma świadczyć usługę opieki wytchnieniowej ze strony opiekuna prawnego małoletniego.

Limit godzin i dób usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego przypadających na jednego uczestnika Programu w 2026 r., z zastrzeżeniem części V ust. 12 i 13 Programu, wynosi nie więcej niż:

- 1) 240 godzin dla usługi opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego;
- 2) 14 dób dla usługi opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego.

Limit, o którym mowa w części V ust. 11 Programu, dotyczy również:

- 1) członka rodziny osoby z niepełnosprawnością lub opiekuna osoby z niepełnosprawnością sprawującego bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością;
- 2) więcej niż jednego członka rodziny osoby z niepełnosprawnością lub więcej niż jednego opiekuna osoby z niepełnosprawnością sprawujących bezpośrednią opiekę nad jedną osobą z niepełnosprawnością;
- 3) więcej niż jednego członka rodziny osoby z niepełnosprawnością lub więcej niż jednego opiekuna osoby z niepełnosprawnością sprawujących bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością.

Usługi opieki wytchnieniowej dla członka rodziny (członków rodziny) lub opiekuna (opiekunów) sprawującego bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością muszą być realizowane w tym samym czasie, z zastrzeżeniem zapewnienia adekwatnej opieki, stosownie do potrzeb osoby z niepełnosprawnością. W szczególnych przypadkach, gdy usługa opieki wytchnieniowej nie może lub nie powinna być wykonywana w tym samym czasie, za uprzednią zgodą realizatora Programu, usługi opieki wytchnieniowej dla członka rodziny (członków rodziny) lub opiekuna (opiekunów) sprawującego bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością mogą być realizowane w innym czasie w odniesieniu do opieki wytchnieniowej sprawowanej nad każdą z osób z niepełnosprawnością, z zastrzeżeniem zachowania warunków określonych w części V ust. 11 i 12 Programu.

Maksymalna długość nieprzerwanego świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego wynosi 12 godzin dla jednego uczestnika Programu, z zastrzeżeniem limitów, o których mowa w części V ust. 11 Programu. Usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego mogą być świadczone w godzinach 6.00-22.00. Nie można korzystać z usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego przed lub po usłudze opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego, w czasie kiedy możliwe jest świadczenie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego.

Usługa opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego wynosi co najmniej 12 godzin nieprzerwanego świadczenia usługi i obejmuje nocleg osoby z niepełnosprawnością, co najmniej w godzinach 22.00 -6.00. Jedna doba usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego nie przekracza 24 godzin nieprzerwanego świadczenia usługi.

Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci usługi opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności za realizację usługi w ramach Programu.

W ramach usługi opieki wytchnieniowej zapewniane jest okresowe wsparcie w zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością, w zastępstwie członków rodziny lub opiekunów sprawujących na co dzień bezpośrednią opiekę. Usługi opieki wytchnieniowej polegają na zastępowaniu członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością, w bieżących czynnościach życia codziennego dotyczących zabezpieczenia potrzeb osoby z niepełnosprawnością, takich jak: w czynnościach samoobsługowych (np. utrzymanie higieny osobistej), w przemieszczaniu się poza miejsce zamieszkania (np. spacer, udanie się do placówki zdrowia, sklepu, itp.), w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

Rodzaj i zakres godzinowy usług opieki wytnieniowej powinien być uzależniony od osobistej sytuacji uczestnika Programu, z uwzględnieniem stopnia i rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, nad którą uczestnik Programu sprawuje opiekę, z zastrzeżeniem części V ust. 11 Programu.

Termin na składanie zgłoszeń określony w ogłoszeniu o naborze uczestników do Programu, nie może być krótszy niż 7 dni kalendarzowych i nie dłuższy niż 21 dni od dnia ogłoszenia naboru uczestników do Programu. Kolejność zgłoszeń nie ma wpływu na wynik naboru uczestników do Programu.

Gmina/powiat kwalifikuje do przyznania/przyznaje usługi opieki wytnieniowej na podstawie Karty zgłoszenia do Programu „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026, zwanej dalej „Kartą zgłoszenia do Programu”, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu oraz na podstawie dokonanej oceny indywidualnej sytuacji członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością. Informacje zawarte w Karcie zgłoszenia do Programu mogą być weryfikowane przez pracowników realizatora Programu w miejscu zamieszkania członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością.

Ocena indywidualnej sytuacji członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością powinna odnosić się do zbadania/weryfikacji:

- 1) potrzeb osoby z niepełnosprawnością, nad którą członek rodziny/ opiekun sprawuje opiekę, takich jak: czynności samoobsługowe (np. utrzymanie higieny osobistej),przemieszczanie się poza miejsce zamieszkania (np. spacer, udanie się do placówki zdrowia, sklepu, ect.itp), podejmowanie aktywności życiowej i komunikowanie się z otoczeniem;
- 2) poziomu samodzielności osoby z niepełnosprawnością, nad którą członek rodziny/opiekun sprawuje opiekę, w tym ograniczeń osoby z niepełnosprawnością w zakresie komunikowania się lub poruszania się;
- 3) czy osoba z niepełnosprawnością, nad którą członek rodziny/opiekun sprawuje bezpośrednią opiekę stale przebywa w domu i nie korzysta np. z ośrodka wsparcia, z placówki pobytu całodobowego, z warsztatu terapii zajęciowej, szkoły i placówki, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881), nie uczy się lub nie studiuje;
- 4) czy członek rodziny/opiekun osoby z niepełnosprawnością sprawujący bezpośrednią opiekę nad osoba z niepełnosprawnością jest nieaktywny zawodowo i ma ograniczone możliwości podejmowania aktywności zawodowej ze względu na konieczność opiekowania się osobą z niepełnosprawnością.

Gmina/powiat dokonuje wyłonienia kandydatów na uczestników Programu, którym zostaną przydzielone usługi opieki wytnieniowej, z uwzględnieniem postanowień części V ust. 23 i ust. 24 Programu.

W przypadku wystąpienia zdarzeń losowych (np. śmierć członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością lub jego nagły pobyt w szpitalu) oraz posiadania przez gminę/powiat wolnych środków na realizację Programu (np. w przypadku niewykorzystania uprzednio przyznanych godzin/dób usług opieki wytnieniowej), usługi opieki wytnieniowej mogą być przyznane bez Karty zgłoszenia do Programu oraz z pominięciem warunku określonego w części V ust. 28 Programu, dotyczącego przyznawania usługi opieki wytnieniowej, w pierwszej kolejności osobom wpisanym na listę rezerwową. Karta zgłoszenia do Programu powinna zostać uzupełniona niezwłocznie, kiedy sytuacja członka rodziny/opiekuna osoby z niepełnosprawnością to umożliwia.

Gmina/powiat obowiązana jest poinformować, w formie pisemnej członka rodziny lub opiekuna osoby z niepełnosprawnością, o przyznaniu usługi opieki wytnieniowej oraz o przyznanej formie świadczenia usług opieki wytnieniowej (w ramach pobytu dziennego/ w ramach pobytu całodobowego), o wymiarze przyznanej usługi opieki wytnieniowej (liczba godzin/liczba dób), a także o prawach i obowiązkach wynikających z przyznania usług opieki wytnieniowej albo o wpisaniu go na listę rezerwową albo poinformować o odmowie jej przyznania wraz z uzasadnieniem.

Gmina/powiat, w pierwszej kolejności umożliwi osobie z niepełnosprawnością lub członkom rodziny/opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobą z niepełnosprawnością samodzielny wybór:

- 1) miejsca, o którym mowa w V ust. 6 pkt 1 lit. e albo w ust. 6 pkt 1 lit. f Programu oraz, o którym mowa w ust. 6 pkt 2 lit. h albo w ust. 6 pkt 2 lit. i, z zastrzeżeniem, że gmina/powiat wyrazi uprzednią pisemną zgodę na świadczenie usług opieki wytnieniowej w tym miejscu, a wskazane zgodnie z ust. 6 pkt 1 lit. f oraz ust. 6 pkt 2 lit. i miejsce spełnia kryteria dostępności, o których mowa w ustawie z dnia z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- 2) osoby, która będzie świadczyć usługę opieki wytnieniowej, z uwzględnieniem postanowień części V ust. 8 pkt 2 oraz ust. 9 Programu.

Gmina/powiat dokonuje rozliczenia usług opieki wytnieniowej na podstawie wypełnionej Karty realizacji usług opieki wytnieniowej w ramach Programu „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2026, zwanej dalej „Kartą realizacji usług opieki wytnieniowej,” której wzór stanowi załącznik nr 8 do Programu.

Gmina/powiat obowiązana/y jest monitorować świadczenie usług opieki wytnieniowej oraz dokonywać doraźnych kontroli świadczenia usług opieki wytnieniowej. Czynności w zakresie kontroli i monitorowania, są dokonywane i dokumentowane bezpośrednio w miejscu realizacji usług opieki wytnieniowej w formie pisemnej lub elektronicznej.

Szczegółowe informacje dotyczące przystąpienia do Programu i jego realizacji można uzyskać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białej Podlaskiej – budynek przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 15, pokój nr 6, w godzinach 7:30 – 15:30 w dni robocze, tel. 83 344 46 12, 83 344 46 14, e-mail: on@mops-bialapodlaska.pl

Koordynator Programu: Jadwiga Jurkitewicz, tel.: 83 344 46 14,
e-mail: on@mops-bialapodlaska.pl

Dokumenty dotyczące Programu:

- 1) Program „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026
- 2) Karta zgłoszenia do Programu „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026 (załącznik nr 7 do Programu)
- 3) Karta realizacji usług opieki wytnieniowej w ramach Programu „Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2026 (załącznik nr 8 do Programu)

Szczegółowe informacje o Programie dostępne są na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych:

<https://niepelnosprawni.gov.pl/program-fs/nabor-wnioskow-w-ramach-resortowego-programu-ministra-rodziny-pracy-i-polityki-spoecznej-opieka-wytnieniowa-dla-jednostek-samorządu-terytorialnego-edycja-2026/>